

Konference om cirkulær økonomi, Herning, d. 28. November 2016

En frostklar morgen bød de 134 deltagere velkommen til en dag i den cirkulære økonomis tegn, da Lifestyle & Design Cluster i samarbejde med VIA Design, VIA University College og BTECH, Aarhus Universitet slog dørene op til konferencen "Circular Economy – Innovative Business Models in the Wake of New Institutional Demands".

Det var tydeligt, at der ventede en inspirerende dag med fokus på, hvordan livsstilbranchen kommer væk fra den lineære økonomi, i højere grad begynder både at tænke og agere cirkulært og et endeligt opgør med den berygtede "brug og smid væk-kultur".

I det fyldte auditorium tog én af cirkulær økonomis grundlæggere, Founder-Director fra The Product-Life Institute i Geneve, Walter Stahel, ordet som første mand.

Han pegede hurtigt på, at forbrugerne spiller en stadig vigtigere og vigtigere rolle i bestræbelserne på at skubbe til udviklingen af både cirkulær økonomi og bæredygtigheden. Et tema, der skulle vise sig at spille en hovedrolle i dagens informative oplæg.

For selvfølgelig har alle de deltagende parter interesse i en udvikling af tankegange i forretningsmodeller med cirkulær økonomi inkorporeret, men netop den tankegang kræver, at der er en forbruger, der ønsker produkter produceret på en mere ansvarlig og bæredygtig måde.

Den nuværende, lineære produktion med råmaterialer, der blot bliver brændt, begravet eller på anden måde skaffet af vejen efter endt tjeneste hos slutforbrugerne, vil på et tidspunkt uddø. Af helt simple årsager, forklarede blandt andre Ybele Hoogeveen, Head of Group hos Green economy, European Environment Agency:

- I øjeblikket er vi, især i Europa, dybt afhængige af andre landes naturressourcer. Vi er nødt til at sørge for, at materialer bliver anden generations-materialer fremfor affald. Men hvordan gør vi det, lød det retoriske spørgsmål.

Netop det spørgsmål skulle blive et ganske debatteret emne i de følgende oplæg, der blandt andet bød på inputs fra Ellen McArthur Foundation og modegiganten H&M.

Et håb om en anderledes fremtid

Fremtiden ser anderledes ud. Det er der ingen tvivl om. Men den skal naturligvis også se bedre ud, hvilket Francois Souchet, Project manager hos Ellen McArthur Foundation gav sit bud på. Han ser blandt andet deleøkonomi som værende en del af vejen ind i fremtiden.

- En gennemsnitlig europæiske bil holder parkeret 92 procent af tiden. Det er spild, men vi ser en ændring i kundernes adfærd. Deleøkonomi bliver mere og mere udbredt, og vi tror på, at deleøkonomi bliver en vigtig del i hele tankegangen vedrørende cirkulær økonomi. I fremtiden tror vi på, at man i højere grad leaser produkter, der siden leveres tilbage og bliver til nye produkter, forklarede franskmanden.

Og når produkterne er udtjente, skal de genanvendes. Især designere skal i fremtiden sørge for, at der bliver tænkt langsigtet, så produktets levetid forlænges.

- Produkter i dag er designet til at blive kasseret, når de ikke kan mere. Derfor skal designere i alle sektorer tænke innovativt. Produkter skal designes til at kunne skilles ad, genanvendes og repareres.

Den tankegang havde Mia Møgelgaard, CSR Manager hos H&M Danmark, også som holdepunkt i sin præsentation af den svenske modegigants arbejde med cirkulær økonomi.

- Vi sigter efter at blive 100 procent cirkulære i vores produktion, og allerede i 2020 er vores mål kun at benytte bæredygtige eller genbrugelige materialer, lød det.

Som samtlige oplægsholdere argumenterede hun for, at det kræver flere ting. Genbrugen af materialer skal opskaleres, der skal arbejdes målrettet med innovation på genbrugsområdet, så mest muligt materiale kan genbruges, og sidst men ikke mindst skal forbrugerne uddannes og aktiveres, så de både forstår og anerkender vigtigheden af, at de genbruger deres ejendele og ikke mindst behandler dem godt.

- Det er uhyre vigtigt, at forbrugerne forlænger levetiden af vores produkter. At et produkt har været relativt billigt, betyder ikke at det ikke er noget værd efter kort tid. Selv hvis det ikke har værdi for ejeren, har det stor værdi i forhold til genanvendelse.

Det kan lyde som en dårlig forretning for H&M, der er kendt for deres "fast fashion". Men Mia Møgelgaard forklarede, at der i H&M-koncernen er en tro på, at der stadig er mennesker i verden, der har brug for tøj. Også selvom forbrugerne bruges deres tøj længere tid.

Arbejdet med fremtidens materialer og funktioner

Ali Harlin, research professor hos VTT Technical Research Centre of Finland, startede med en undskyldning. Han vidste, at hans oplæg ville blive kompliceret, men understregede med sine pointer, at forskning på området er uhyre vigtigt.

Han arbejder til daglig med udviklingen af nye materialer og kunne forklare, at der sker ufatteligt meget med udviklingen. Desværre kræver det stadig mange kemikalier at kunne genanvende tekstiler af især blandede fibre, men der sker

fremskridt. Især med produktet Lyocell, som finnen understregede som "et materiale på vej frem".

En anden hovedpointe var teknologi. Fra Swedish School of Textiles ved Borås Universitet kom projektleder Adrian Zethraeus, som også havde et bud.

- Maskinerne skal arbejde for os, ikke omvendt, sagde han og understregede, i tråd med andre oplægsholdere, at det i høj grad også handler om et definitivt opgør med "brug og smid væk-samfundet".

Et opgør, som flere af dagens oplægsholdere blandt andet håber og tror, at den kommende generation af designere i forskellige brancher kan påvirke.

- Alt er i dag designet til at udfylde den funktion, det er skabt til. Men hvad hvis det kan udfylde flere. Mikrochips der i fremtiden kan opgraderes, kodes om og tilpasses fremfor at blive kasseret. Tøj, der kan redesignes og dermed have en betragteligt længere levetid. Vi skal designe til fremtiden fremfor til nuet, argumenterede den svenske oplægsholder.

Den genbrugende hollænder

Sidste oplægsholder på formiddagens plenum-program var hollandske Rien Otto. Han og hans medarbejdere fra Dutch Awareness er lykkedes med at designe og producere et 100 procent genbrugeligt polyesterstof, der kan bruges til stort set alt tekstilmæssigt.

Hans motivation for at skubbe til udviklingen i den cirkulære økonomi var ganske simpel. Hvis ikke vi ændrer på vores nuværende lineære økonomi og i højere grad omlægger til cirkulær økonomi, så vil den globale opvarmning få vandstandene til at stige – og Rien Ottos hus til at stå under vand.

Også han pegede dog på råmateriale mangel i fremtiden som værende en betragtelig årsag til at satse meget mere på cirkulær økonomi.

- Fordelen ved at arbejde, som vi gør, med 100 procent genanvendelige tekstiler, er, at vi er sikre på at have råmateriale i fremtiden. På den måde er vores produkter 100 procent bæredygtigt og cirkulære. Med ét råmateriale kan vi producere alt fra hospitalstøj til arbejdstøj og modetøj, forklarede Rien Otto, inden han gav deltagerne ved arrangementet syn for sagen ved at præsentere et modeshow med vidt forskelligt tøj udelukkende produceret af Dutch Awareness' genbrugsmateriale.